

ŠIAULIŲ VINCO KUDIRKOS PROGIMNAZIJS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS, INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo Šiaulių Vinco Kudirkos progimnazijos tvarkos Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu, Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu 2016 m. spalio 18 d. Nr. XII-2685; Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu 2017 m. vasario 14 d. Nr. XIII-204, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-625 Dėl rekomendacijų mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo kriterijų ir veiksmų, kilus įtarimui dėl galimo smurto artimoje aplinkoje.

2. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Šiaulių Vinco Kudirkos progimnazijos tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai ir fiziškai saugi.

3. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu progimnazijoje.

4. Aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas progimnazijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, privalo reaguoti ir stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

5. Visi mokyklos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos Aprašo tvarka. Mokiniai bei mokinių tėvai su tvarka, reglamentuota Apraše, turi būti supažindinti tėvų susirinkimų, klasės valandėlių metu ir patvirtinti tai savo parašu.

6. Apraše vartojamos sąvokos:

6.1. **smurtas prieš vaiką** – veikimu ar neveikimu vaikui daromas tiesioginis ar netiesioginis tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis poveikis, garbės ir orumo nepaisymas ar nepriežiūra, dėl kurių vaikas patiria žalą ar pavojų gyvybei, sveikatai, raidai.

6.2. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.2.1. **patyčios gali būti tiesioginės** (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.2. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.3. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.4. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. **kibernetinės (elektroninės) patyčios:** skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.3. **patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojama.

6.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.5 **patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai).

6.6. **patyčių stebėtojas** – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

6.7. **patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.8. **patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.9. **patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos progimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi progimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi progimnazijos direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi progimnazijos bendruomenės nariai.

8. Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja progimnazijos Vaiko gerovės komisija, kuri kasmet:

8.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus.

8.2. analizuoja el. patyčių dėžutėje (www.patyciudezute.vkudirka.lt) pateikiamą patyčių atvejų statistiką, jų pobūdį, vietas, tikrus/netikrus įvykius ir kt.

8.3. remiantis el. patyčių dėžutės duomenimis ir atliktų apklausų rezultatais numato patyčių ir smurto mokyklos prevencijos ir intervencijos priemones;

8.4. teikia siūlymus progimnazijos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

8.5. individualiai dirba su smurto ir patyčių atvejais, kai vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys arba kai į juos kreipiasi klasės vadovas išnaudojęs numatytas pagalbos priemones;

8.6. atlieka kitus progimnazijos Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

9. Klasės vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo Tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

10. Visi patyčių ir smurto atvejai mokykloje registruojami el. patyčių dėžutėje (www.patyciudezute.vkudirka.lt), kurios administratorius yra socialinis pedagogas. Socialinis pedagogas tikrina el. patyčių dėžutę kasdien, apie gautus tikrus patyčių atvejus informuoja mokyklos administraciją ir klasės vadovą (-us). Gavęs užpildytą popierinę patyčių formą (PRIEDAS Nr. 1) socialinis pedagogas registruoja įvykį el. patyčių dėžutėje, kad visi įvykiai būtų vienoje sistemoje.

11. Klasių vadovai ir socialinis pedagogas kasmet informuoja, primena mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams) ir likusiais mokyklos bendruomenei apie galimybę anonimiškai

pranešti apie stebėtas, patirtas patyčias el. patyčių dėžutėje (www.patyciudezute.vkudirka.lt) arba užpildžius popierinę formą (laikoma pas mokyklos budėtoją ir socialinio pedagogo kabinetą). Informavimas vyksta kas antrą mėnesį mokyklos tinklalapyje, „Facebook“ paskyroje, klasių valandėlių, tėvų susirinkimų, mokytojų posėdžių metu.

III SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

12. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas nedelsiant reaguoja ir elgiasi pagal reagavimo į patyčias ir pagalbos joms įvykus planą (PRIEDAS Nr. 2):

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena asmeniui, kuris tyčiojasi vidaus darbo tvarką ir elgesio taisykles;

12.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.4. informuoja klasės vadovą arba budintį administracijos atstovą apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias,

12.5. kiekvienas mokyklos bendruomenės narys visada registruoja įvykusį patyčių atvejį el. patyčių dėžutėje (www.patyciudezute.vkudirka.lt) arba užpildo popierinę pranešimo formą (PRIEDAS Nr.1), kurią galima rasti pas mokyklos budėtoją, bei socialinio pedagogo kabinetą. Užpildytą popierinę formą įteikia mokyklos socialiniam pedagogui, kuris įvykį registruoja el. patyčių dėžutėje (www.patyciudezute.vkudirka.lt);

12.6. socialinis pedagogas gavęs užpildytą popierinę formą ar naują laišką el. patyčių dėžutėje informuoja klasės vadovą bei mokyklos administraciją ir kartu priima sprendimus dėl įvykusių patyčių situacijos sprendimo, pokalbių su skriaudėjais, patyrusiais patyčias, jų tėvais (globėjais, rūpintojais) ir kt.

13. Pastebėjus kibernetines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

13.1. išsaugo vykstančių kibernetinių patyčių įrodymus ir atvejį nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, pateikia užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą klasės vadovui arba užpildo įvykį el. patyčių dėžutėje (www.patyciudezute.vkudirka.lt);

14. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

14.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

14.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

14.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

14.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (PRIEDAS Nr. 1) arba el. patyčių dėžutėje (www.patyciudezute.vkudirka.lt);

14.5. kartojantis smurto ar patyčių situacijai, informaciją perduoda Vaiko gerovės komisijos nariams ir pateikia visas turimas užpildytas formas ar turimą informaciją raštu;

14.6. esant sudėtingesnei situacijai, iš karto inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį, o prireikus.

15. Vaiko gerovės komisija:

15.1. informuoja mokyklos vadovą - kai smurto ir patyčių situacijoje vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys bei registruoja įvykį el. patyčių dėžutėje (www.patyciudezute.vkudirka.lt);

15.2. kibernetinių patyčių atveju pateikia pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt:

15.2.1. jei panaudota vaizdinė informacija yra viešas kibernetinėje erdvėje patyčių ir smurto atvejis:

15.2.2. jei informacija yra vieša, kuri pagal Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymą yra priskiriama draudžiamai skleisti informacijai.

15.3. sistemina ir analizuoja pranešimų apie patyčias, kur vienas patyčių dalyvis suaugęs bendruomenės narys, formas;

15.4. esant sudėtingam patyčių atvejui (kai kreipiasi klasės vadovas) inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį atvejui aptarti ir situacijai įvertinti;

15.5. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, socialinio pedagogo pagalba kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą.

15.6. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui), arba jei numatytas veiksmų planas teigiamo rezultato neduoda, smurto ir patyčių sustabdyti nepavyksta, informuoja mokyklos vadovą ir kreipiasi į policiją ir VTAS.

16. Mokyklos vadovas, gavęs informaciją apie administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo patiriamas patyčias arba jiems pasityčiojus iš mokinio privalo nedelsiant imtis priemonių.

17. Patyčias patiriantis mokinys ar patyčių stebėtojas, matęs ir žinantis apie patyčias, nedelsiant informuoja bet kurią ugdymo įstaigos darbuotoją kuriuo pasitiki arba jam kitais priimtinais būdais: (telefonu, elektroniniu laišku, žinute dienyne, asmeniškai, pildant popierinę formą, anonimiškai el. patyčių dėžutėje);

18. Patyčias patiriančio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba tėvai (globėjai, rūpintojai), žinantys apie klasėje vykstančias patyčias:

18.1. nedelsiant informuoja klasės vadovą ir/ar socialinį pedagogą, ir/ar administracijos atstovus apie mokinio patiriamas patyčias jiems patogiu būdu (telefonu, elektroniniu laišku, žinute dienyne, asmeniškai, pildant popierinę formą, el. patyčių dėžutėje);

18.2. sužinoję apie viešą patyčių kibernetinėje erdvėje panaudojus vaizdinę informaciją atvejį, ir smurtaujančio ir smurtą patiriančio nepilnamečio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai), privalo apie tai pranešti LR ryšių reguliavimo tarnybai pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt.

19. Mokyklos darbuotojas gavęs informacijos iš tėvo (globėjo, rūpintojo) ar mokinio smurto patyčių atvejį registruoja nustatyta tvarka.

20. Visiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius progimnazijoje teikiama socialinio pedagogo ar mokytojų pagalba.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

18. Visi mokyklos bendruomenės nariai supažindinami su Aprašu pasirašytinai.

19. Mokiniai bei mokinių tėvai su tvarka, reglamentuota Apraše, supažindinami klasės valandėlių bei tėvų susirinkimo metu.

**ŠIAULIŲ VINCO KUDIRKOS PROGIMNAZIJS
PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA**

Pranešimo data

Registracijos Nr.

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____ .	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Bendruomenės nario, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Bendruomenės nario, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Bendruomenės nario, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo veiksmų eiga šioje patyčių situacijoje:

ŠIAULIŲ VINCO KUDIRKOS PROGIMNAZIJOS

Reagavimo į patyčias ir pagalbos joms įvykus planas

